

Bioloģijas fakultātes I kursa studentu uzskati par mācīšanos

Rita Birziņa

LU 67. zinātniskā konference

Bioloģijas didaktikas sekcija. Pārmaiņas
izglītībā: mūsdienīgs mācību un studiju
process dabaszinātnēs.

2009. gada 4. februārī

Uzstāšanās saturs

- Bakalaura studiju programmas mērķis.
- Teorētiskās atziņas par mācīšanos.
- Informācija par pētījuma veikšanu.
- Ko studenti saprot ar vārdu "mācīties"?
- Secinājumi.

Bakalaura studiju programma

- Mērķis ir nodrošināt studējošajiem **teorētisko zināšanu un pētniecības iemaņu un prasmju** apguvi attiecīgās zinātņu nozares vai apakšnozares pamatjomā.
- Galvenais uzdevums ir sniegt studējošajiem zinātnisku pamatu profesionālajai darbībai, attīstot **zinātniskās analīzes spējas un prasmi patstāvīgi risināt problēmas**, kā arī sagatavot studējošos turpmākām **zinātniskās pētniecības studijām**.

Kas ir mācīšanās?

- Process, kurā indivīds pārņem sabiedrībā uzkrāto pieredzi, apgūst zināšanas, prasmes, attieksmes, pilnveido savu pieredzi, patstāvīgi un atbildīgi līdzdarbojoties un izzinot sevi, dabu un sabiedrību. /Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca, 2000/
- Mācīšanās ir mērķtiecīgi organizēta darbība cilvēka individuālās pieredzes apguvei, uz kuras pamata vienlaicīgi attīstās izziņas spējas un attieksme. /Žogla,2001/

Ar ko cilvēkiem asociējas mācīšanās?

- Savu 30 gadu pieredzes rezultātā var teikt, ka, pētot cilvēku asociācijas vārdam "mācīties", esmu identificējis 10 galvenos jēdzienus: garlaicīgi, pārbaudījumi, mājas darbi, liels laika patēriņš, sods, neatbilstošs, atstāšana pēc stundām, nepatika, ienīstu un baidos. /Tony Buzan /

Pilotpētījuma apraksts

- Veikts 2008. gada decembrī Bioloģijas fakultātē, iesaistot I kursa studentus.
- Kvalitatīvajā pētījumā piedalījās 17 studentu.
- Veikta diskursa analīze, datu apstrādei izmantojot AQUAD 6.0 programmu.
- Kodēšana veikta, pamatojoties uz Saljo un Martona teorētiskajām atziņām par mācīšanos.

Rezultāti

PRO process
IZ izpratne
ZI zināšanu iegūšana
IN informācijas iegūšana
PILN sevi pilnveide
IE iegaumēšana

ATK atkarība
PIE pielietošana
EGO egoisms
FA fanātisms
GR grūtību pārvarēšana
KL mācīšanās no kļūdām

PA patika
AIZ aizrautība
AT atkārtošana
INT interese
LI aktīva līdzdalība
PR prasmju apguve
ZE zināšanu ētika

Ko nozīmē “mācīties”? (1)

- Patstāvīga vielas apguve, lasot, rakstot pierakstus, klausoties lekcijas un citādā veidā apgūstot vielu, lai izprastu attiecīgo tēmu.
- Mācīšanās ir aktīva līdzdalība mācību procesā.
- Process, kurā jaunā informācija tiek apgūta, to izprotot, cenšoties iegaumēt un analizēt, lai informācija, ko vēlamies iemācīties, paliktu ilglaicīgajā atmiņā.

Ko nozīmē “mācīties”? (2)

- Iegūt informāciju, apstrādāt to, izprast to un iegaumēt. Pēc laika atkārtot iepriekš apgūto informāciju.
- Jaunu zināšanu iegūšana, kas dod vislielāko rezultātu, kad to dara ar patikšanu un ar pielietojuma (mērķa priekš kam) apzināšanu.

Ko nozīmē “mācīties”? (3)

- Nozīmē strādāt. Apzināties, ka patiesībā neko nezini.
- Iegūt informāciju, lai attīstītos, pilnveidotos sev vēlamā virzienā. Iegūt un saprast informāciju, kas noderēs tālākajā dzīvē (cerams). Saprast mācību procesā, kas gribi būt, ko dzīvē gribi gūt.
- Sevis pilnveidošana, savu spēju apzināšanās

Secinājumi (1)

- Studenti mācīšanos uztver kā studiju darba organizēšanas procesu (iet uz nodarbībām, apmeklēt laboratorijas darbus utt.)
- Mācīšanās ir izziņas process ar:
  - konkrētas informācijas apguvi, zināšanu uzkrāšanu, iegaumēšanu
  - dažādu prasmju apgūšanu, lai šīs prasmes varētu izmantot
  - savu zināšanu izpratni, interpretēšanu un pielietojumu
  - aktīvu līdzdalību mācību procesā
- Mācīšanās – tā ir sevis kā personības attīstība

Secinājumi (2)

Mācīties nozīmē

- “palielināt” zināšanas,
- iegaumēt un reproducēt,
- pielietot,
- saprast,
- domāt no citiem atšķirīgā veidā,
- pilnveidot sevi.

Secinājumi (3)

Tātad mācīšanās tiek uztverta klasiskā eiropēiskā didaktiskā pieejā kā zināšanu iegūšana un prasmes tās pielietot, zināšanas uzskatot par pieredzes galveno komponentu, kā arī akcentējot izziņas procesa attīstību mācoties, uzsverot, ka iemācīšanās ir zināšanu iegūšana un nostiprināšana.

Ko nozīmē “mācīties”? (4)

Cilvēka veikta darbība ar mērķi sevi pilnveidot vai vienkārši darīt to, kas patīk, tomēr visbiežāk mācīšanās ir sevis pārvarēšana, kļūdu neatkārtošana (gan savu, gan citu).

Bieži vien mācīšanās ir ļoti aizrautīga darbība, ka cilvēks aizmirst sevi, ģimeni, noslēdzas savā specialitātē, taču jāzina ir par visu.

Zināšanas jāizmanto labiem nolūkiem nevis sliktiem, piemēram, tvaika mašīnas izgudrošana vai atombumbas izgudrošana.

Ko nozīmē “mācīties”? (5)

Mācīšanās ir sava veida fanātisms. Fanātisms, kas cilvēkam liedz saskatīt patieso situāciju, reālo, liedz saprast citus, apmēram, kā jaunieši, kuri dzīvo neizprotamā pasaulē, kurā nekas nerūp un neko nenovērtē, un viss, kas saistīts ar cilvēka EGO, tas ir nekas, jo cilvēks ir būtne, kura uzceļ sevi piramīdas augšā un katram vienam cilvēkam ir tik lielas problēmas, kuras nestāv līdzī mežu izciršanas problēmām vai globālai sasilšanai. Ne vienmēr cilvēks saprot to. Īstā mācīšanās ir tā, kad cilvēks neceļ sevi augstāk pār citām radībām, izmanto savas spējas lietderīgi.

Citāti no studentu aptaujas

Paldies par uzmanību!